

ОГЛЯД ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ПІДГОТОВКИ ЖУРНАЛІСТА

Сьогодні існує величезна кількість методик та підходів до навчання сучасного журналіста в умовах університетської освіти. Ми розуміємо, що «сучасна підготовка фахівця потребує з'єднання професійного і академічного досвіду, навичок роботи в редакціях і аудиторіях для журналістського навчання з усіх куточків світу, представлене з міжнародної точки зору». [2] Однак загальна ідея вдосконалення існуючих методик підготовки сучасного фахівця у сфері ЗМІ полягає, з одного боку, у забезпеченні безперервного зростання фахівця на основі регулярного поповнення професійного багажу знань та умінь, з іншого боку, такого ж регулярного виконання ними професійних обов'язків та у різних формах привчання до регулярного та відповідального виконання цих обов'язків. Саме ці аспекти ставимо на меті навчання у процесі підготовки здобувачів освіти.

Задля реалізації поставленої мети навчання, звісно, по-перше, ми маємо ознайомити студентів із теоретичним узагальненням універсальних прийомів та методів творчої діяльності у всіх видах засобів масової інформації, ефективними технологіями масового інформування та стратегіями поведінки журналіста в інформаційному середовищі.

Особливу увагу слід приділяти орієнтації студентів у сучасному інформаційному середовищі, способам взаємодії з основними джерелами інформації; поняттю факту в журналістиці, а головне – засобам пошуку, відбору, аналізу та всебічного осмислення, творчої обробки фактів. Для реалізації цього майбутні фахівці повинні вміти не тільки добре орієнтуватися в сучасному інформаційному просторі, а й активно взаємодіяти з джерелами інформації. Тому в процесі навчання дуже важливим видається прищепити навички оперативного збору, обробки та презентації актуальної інформації.

Будь-яка професійна діяльність вимагає від особистості розвитку певних характеристик, рис характеру, темпераменту та передбачає психологічний аналіз помилкових дій, вжиття заходів до їх виключення. Тому в процесі навчання особливий акцент слід приділяти розкриттю саме основних психологічних, соціальних та культурних особливостей професії журналіста. На етапі підготовки майбутніх фахівців важливо роз'яснити, що діяльність у певному професійному середовищі, а особливо журналістському, накладає відбиток на стратегії життя та професійної поведінки, стиль та життєві плани, способи взаємодії зі світом. Самоідентифікація, особистісні змісти, індивідуальні прояви журналіста, спрямованість особистості коригують життєвий та професійний сценарій. Прихильність до певних цінностей дозволяє зробити осмислений вибір професії.

Саме тому окремо зауважимо, що розуміння значення етичних орієнтирів та регуляторів журналістської діяльності, знання основних українських та міжнародних документів з професійної етики, що становлять нормативну базу саморегулювання, є важливим аспектом підготовки журналістів.

Обов'язковою для сучасного фахівця є культурна компетентність, яка передбачає вміння бути гнучким, гуманним, терпимим до нових ідей, коригувати та перетворювати життєві орієнтири, що визначають професійну поведінку. Найбільш важливою специфічною рисою журналістської професії сьогодні є її універсальність, тобто поєднання вузькопрофесійних якостей, пов'язаних із підготовкою журналістських матеріалів, зі здатністю швидко освоювати різноманітні професійні галузі.

Усі перелічені вище компоненти дають розуміння сутності журналістської діяльності як багатоаспектної, що включає підготовку власних публікацій та роботу з іншими учасниками процесу виробництва текстів масової інформації, індивідуальну та колективну діяльність (участь у всіх видах редакційної діяльності), текстову та позатекстову роботу (проективну, організаторську, продюсерську). Більш того, виділені нами компоненти одночасно характеризують позицію професійної журналістської діяльності у громадській діяльності загалом, а також дають можливість охарактеризувати власне професійне середовище журналізму. Специфіка журналістики полягає в унікальному поєднанні тенденцій спеціалізації та універсалізації. Успішність діяльності спеціаліста визначається можливостями адаптації до професійного середовища.

Таким чином, для журналіста особливого значення набувають такі якості, як оперативність, глибока компетентність у своїй сфері, широка поінформованість, мобільність, адаптивність, стресостійкість, вміння швидко перемикатися з одного завдання на інше, винахідливість, витривалість та мужність, вміння розглядати окремі явища у зв'язку з іншими, діалектизм, незалежність суджень, політична культура та культура ведення дискусій, здатність робити прогнози, ерудиція, аналітичні здібності, нестандартність та незалежність суджень. Саме набуття таких компетентностей дозволить бути конкурентоспроможним на сучасному ринку праці та відповідати високим стандартам професії.

Література

1. Аниськин В.Н., Ярыгин А.Н. Информационно-технологическая компетентность личности как цель и ценность современного высшего профессионального образования. Вектор науки Тольяттинского государственного университета. 2013. № 1(23). С. 298–301.
2. Белла М.В. До питання професійної підготовки майбутніх журналістів в умовах навчання в університеті. Актуальні проблеми науки та освіти: Збірник матеріалів XXIII підсумкової науково-практичної конференції викладачів. Маріуполь: МДУ, 2021. с. 134-135
3. Березенко В.В. Проблеми вдосконалення професійної підготовки за фахом «зв'язки з громадськістю» в Україні. Інформаційне суспільство. 2013. Вип. 17. С. 31–35.
4. Бібік Н.В. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики. Київ: К.І. С, 2004. С. 45–50.
5. Гилязова О.Г. Интеграция содержания учебных дисциплин как фактор повышения качества подготовки учителей в вузе. Интегративные процессы в подготовке специалиста на основе государственного стандарта. Рязань: Изд-во Рязан. гос.пед.ун-та, 1997. С. 53–55.
6. Головань М.С. Компетентнісний підхід як методологічна основа вищої професійної освіти. Психологія: реальність і перспективи. Збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету. 2011. Вип. 1. С. 53–56.
7. Ким М.Н. Основы творческой деятельности журналиста : учебник для вузов : для бакалавров и специалистов. СПб. : Питер, 2011. 395 с.
8. Коржова Т.В. Професійна підготовка фахівців зі зв'язків з громадськістю в закладах вищої освіти України [Текст] : автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.06; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ, 2019. – 16 с.
9. Рожнова Г.П. Інноваційний характер форм та методів професійної підготовки майбутніх журналістів у вищих навчальних закладах. Зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. «Інноваційний менеджмент у закладах освіти». 2017, Житомир. С. 132-139.